

Contact

070 441 61 80

al.koning@pzh.nl

Provinciehuis

Postbus 90602

2509 LP Den Haag

T 070 - 441 66 11

<http://www.zuid-holland.nl>

Datum

3 juni 2025

Ons kenmerk

PZH-2025-874195357

DOS-2023-0007144

Uw kenmerk

-

Bijlagen

1

Provinciale Staten

Onderwerp:

Financieel onderzoek t.b.v. een centrale beheerorganisatie routenetwerken in Zuid-Holland

Geachte Statenleden,

Recent is onderzoek uitgevoerd naar de financiële haalbaarheid van een centrale beheerorganisatie voor recreatieve routenetwerken in Zuid-Holland. Graag informeer ik u over de achtergrond, de uitkomsten van het onderzoek en de voorgenomen vervolgstappen.

Wat zijn routenetwerken en door wie wordt het beheerd?

Zuid-Holland beschikt over een fijnmazig netwerk van bewegwijzerde routes voor fietsen, wandelen, varen, ruiteren en mountainbiken (zie figuur 1 voor voorbeelden bewegwijzering). Dit recreatieve routenetwerk loopt zoveel mogelijk langs aantrekkelijke en beleefbare routes en bestemmingen. Navigatie gebeurt via een knooppuntensysteem dat zelfstandig onderhoud vergt. Beheer van routenetwerken heeft in deze context uitsluitend betrekking op de bewegwijzering, niet op de ondergrond of paden zelf.

Figuur 1: voorbeelden bewegwijzering recreatieve routenetwerken (links, fietsroutenetwerk; rechts, wandelroutenetwerk)

Op dit moment hebben de eigenaren van de routes het beheer en onderhoud van deze routenetwerken bij verschillende routebeheerders belegd. De routebeheerder zorgt dat de bewegwijzering op orde is, al dan niet via een aannemer. Het beheer gebeurt in opdracht van de route-eigenaar. Route-eigenaren zijn gemeenten of een samenwerkingsverbanden van gemeenten. Staatsbosbeheer (namens verschillende gemeenten) en gemeente Alphen aan den Rijn (namens de gemeenten in Holland Rijnland) zijn de grootste routebeheerders in Zuid-Holland, maar daarnaast zijn er nog diverse andere kleinere beheerders. De provincie Zuid-Holland beheert zelf geen routenetwerken, maar is wel route-eigenaar van de Lange Afstand Fietsroutes (LF Kustroute en LF Maasroute) binnen de grenzen van Zuid-Holland. Deze routes worden door Staatsbosbeheer beheerd, in opdracht van de provincie.

Wenselijkheid en haalbaarheid van het centraal organiseren van het beheer

Uit de tweejaarlijkse kwaliteitsmonitor van het Fietsplatform (brief d.d. 14 november 2022, kenmerk PZH-2022-819652630) blijkt dat Zuid-Holland landelijk het laagst scoort op de kwaliteit van fietsroutenetwerken (onder gebruikers). Routebeheerders signaleren knelpunten zoals een gebrek aan uniformiteit en eenduidige werkwijzen. Zij geven daarbij ook aan dat de huidige versnipperde organisatievorm verdere kwaliteitsverbetering belemmert. Het centraal organiseren van het beheer zou het makkelijker maken om een meer uniform (en daarmee over het hele netwerk hoger) kwaliteitsniveau te bewerkstelligen. Er bestaat daarom al langere tijd de wens om het beheer van routes in Zuid-Holland centraal te organiseren.

Op verzoek van een aantal routebeheerders en belangenverenigingen heb ik in 2023 laten onderzoeken of er draagvlak is onder routebeheerders en -eigenaren voor een centrale beheerorganisatie in Zuid-Holland. Uit deze verkenning bleek dat er draagvlak is voor een organisatie die (de coördinatie van) taken zoals inspectie, vervanging/schadeherstel, routeactualisatie en aanbesteding van beheer en onderhoud op zich neemt. Voor route-eigenaren is financiële haalbaarheid daarbij cruciaal. Een groep van wethouders en Staatsbosbeheer (allen route-beheerder en - met uitzondering van SBB - ook route-eigenaar) hebben mij verzocht om een financieel onderzoek te bekostigen, waarmee ik heb ingestemd. Het rapport met de resultaten van dit onderzoek, inclusief management samenvatting, vindt u in de bijlage.

Belang van een centrale beheer organisatie voor Zuid-Holland

Voor de provincie Zuid-Holland kan een centrale beheerorganisatie ook van belang zijn. Met een goed functionerend en aaneengeschaald recreatief netwerk kunnen aantrekkelijke routes worden ingezet om bestaande recreatie- en natuurgebieden, maar ook recreatieve en toeristische bestemmingen, zo optimaal mogelijk met elkaar te verbinden en daarmee de bereikbaarheid (per voet of fiets) én beleefbaarheid (per voet, fiets, paard of MTB) van deze gebieden te verbeteren. De recreatiemogelijkheden nemen daarmee toe. Ook kunnen meer aantrekkelijke recreatieve routenetwerken worden ingezet voor bezoekersmanagement, zoals betere spreiding.

Uitkomst van het financiële onderzoek naar een centrale beheerorganisatie

Uit het financiële onderzoek blijkt dat de structurele kosten voor het beheer en onderhoud van de recreatieve routenetwerken in een centrale beheerorganisatie binnen de kaders blijven van wat de route-eigenaren nu gezamenlijk aan het beheer van de routenetwerken kwijt zijn. De kosten zijn wel afhankelijk van de mate van uniformiteit en van de kwaliteitsslag waar routebeheerders en

-eigenaren naar willen streven. De resultaten van het financiële onderzoek zijn indicatief en zijn gebaseerd op een rekenmodel.

Ook de incidentele kosten voor de oprichting van een dergelijk organisatie zijn in beeld gebracht.

Het onderzoek geeft ook suggesties hoe de kosten onder route-eigenaren verdeeld kunnen worden. Hoe dit in praktijk zal uitpakken hangt echter af van hoeveel (en welke) route-eigenaren bereid zijn de centrale beheerorganisatie opdracht te geven voor het beheer van hun routes. Het is immers niet noodzakelijk dat alle route-eigenaren vanaf het begin af aan kunnen of willen doen. Het is mogelijk om bij oprichting van zo'n organisatie met een instapmodel en/of coalition-of-the-willing te werken.

Vervolgstappen

Om tot oprichting te komen gaat een onafhankelijk procesbegeleider in gesprek met de route-eigenaren in Zuid-Holland om in beeld te brengen wie van hen het beheer van de routes daadwerkelijk wil overdragen aan een centrale organisatie en onder welke financiële (en andere) voorwaarden. De gemeenten (Alphen aan den Rijn, Molenlanden en Hoeksche Waard) en Staatsbosbeheer worden betrokken bij het begeleiden en uitzetten van de opdracht die deze procesbegeleider op zich gaat nemen. Als daadwerkelijk door voldoende route-eigenaren wordt besloten om de centrale organisatie op te richten zal een kwartiermaker aan de slag gaan om deze organisatie vorm te geven (oprichten en bemensen van de organisatie, contracten met de route-eigenaren opstellen e.d.).

Vanuit het recreatiebudget heb ik € 50.000 beschikbaar gesteld voor de inhuur van de procesbegeleider. De provincie neemt geen trekkersrol op zich bij de oprichting van deze organisatie, maar maakt het, na het financieren van eerdere onderzoeken, wel mogelijk om stappen in die richting te nemen door financieel bij te dragen.

Ik hoop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,

drs. ir. A.L. (Anne) Koning

Bijlage:

Eindrapport financieel onderzoek naar een centrale beheerorganisatie recreatieve routenetwerken Zuid-Holland